

COŚ JEST NIE TAK ZE ŚWIATEM POZNAJEMY OLGĘ TOKARCZUK

SCENARIUSZ LEKCJI NOBLOWSKIEJ

PRZYGOTOWAŁA ANNA KONARZEWSKA

Krok 1: Przekazujemy temat

Informujemy uczniów o głównym celu lekcji, którym jest:
zapoznanie z osobą Olgi Tokarczuk i jej twórczością.

Krok 2: Zapoznanie z podstawowymi informacjami o Tokarczuk

Prosimy uczniów, aby wyszukali w dostępnych źródłach internetowych, w tym w Wikipedii, jak najwięcej informacji na temat noblistki

Zobacz: [Biogram Olgi Tokarczuk w Wikipedii](#)

Wszystkie uwagi uczniowie zapisują na tablicy Google Jamboard.

Olga Tokarczuk	noblistka 2018	Zadebiutowała w 1979 na łamach pisma „Na przelaj”	działaczka na rzecz równouprawnienia
feministka	działaczka na rzecz zwierząt	Córka nauczycieli	polska pisarka, eseistka, poetka i autorka scenariuszy
działaczka na rzecz ochrony środowiska	Laureatka The Man Booker International Prize 2018 za powieść Bieguni	jej twórczość jest też ekranizowana	
dwukrotna laureatka Nagrody Literackiej NIKE	Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis		

Przykładowy wynik pracy na tablicy Google Jamboard

Krok 3: Burza mózgów

Następnie prowadzimy burzę mózgów lub dyskusję nad kształtem literatury. Młodzież określa ją, mówi o tym, jak ją odbiera, czy jest potrzebna światu, czy świat może istnieć bez niej, itp.

W nauczaniu zdalnym możemy poprosić uczniów o stworzenie swoich chmur wyrazowych, np. za pomocą serwisu wordart.com. Gotowe chmury wyrazowe uczniowie mogą wysyłać na czat, aby każdy mógł zobaczyć pracę i postrzeżenie poezji/literatury.

Przykładowa chmura wyrazowa stworzona z pomocą wordart.com

Krok 4: Opisujemy współczesny świat

Następnie w dyskusji na forum określają za pomocą słów kluczowych lub pełnych zdań współczesny świat – to jak go widzą, jak odbierają, itp.

Krok 5: Analiza odczytu noblowskiego

Prosimy uczniów, aby narysowali w zeszytach ludzika, który pomoże im zapisywać ważne spostrzeżenia w trakcie Odczytu Noblowskiego Olgi Tokarczuk.

Uczniowie w trakcie słuchania fragmentów wypowiedzi, zapisują cenne refleksje, wnioski, spostrzeżenia, stanowisko Olgi Tokarczuk wobec pojęć: literatura, człowiek i świat.

Następnie odsłuchujemy wspólnie odczyt Olgi Tokarczuk. Sugeruję skorzystać z fragmentów: 8.22–12.00, 20.10–24.53, 29.55–34.30, 36.18–41.43, 53.23–54.50.

[Odczyt Noblowski Olgi Tokarczuk](#)

Po wysłuchaniu fragmentów odczytu, uczniowie dzielą się swoimi refleksjami. Omawiamy rolę literatury, jej widzenie przez autorkę, zalety, źródła, narrację, mityzację, co jej zagraża...

Dyskutujemy również nad obrazem współczesnego świata i człowieka, który wyłania się z mowy Tokarczuk. Jaki obraz świata i człowieka wyłania się z tekstu noblistki? Uczniowie podają też swoje stanowisko i uzasadniają je.

Krok 6: Rzeźba

Następnie uczniowie w grupach pracują nad rzeźbą, która ma oddać sedno przemówienia. To zadanie możemy wykonać w trybie pracy offline.

Natomiast w pracy zdalnej proponuję, aby uczniowie znaleźli fotografię w zasobach internetowych (w tym w zasobach [Wikimedia Commons](#)), która według nich, oddaje symbolicznie sedno przemówienia naszej noblistki.

Następnie rozdajemy uczniom cytaty z dzieł Tokarczuk. Analizują je, jeden wybierają, aby ułożyć przekaz-sedno tekstu dla kolejnych grup za pomocą metody Lego Logos. Inne zespoły przyglądają się stworzonym konstelacjom z klocków i debatują nad interpretacją. Grupa "tworząca" nie wypowiada się.

Szykując cytaty, nauczyciel może skorzystać z [cytatów w bazie Wikicytatów](#) lub z listy cytatów zawartej w tym dokumencie (poniżej).

Kiedy wszyscy się wypowiedzą na temat rzeźby z klocków, grupa tworząca ją, odczytuje na forum swój cytat i wyjaśnia koncepcję budowy. Twórcą tej metody jest filozof Jarosław Marek Spychała, autor książki "Jaskinia. Droga rebeliantów".

Przykładowe rzeźby z klocków

Zamiennik dla rzeźb w trybie nauczania zdalnego

Metoda pracy z rzeźbami może nie sprawdzić się w nauczaniu zdalnym. Proszę skorzystać z narzędzi Google, a dokładniej z funkcji prezentacji. Na slajdach prezentacji proszę przygotować fragmenty różnych dzieł noblistki, a uczniowie w grupach – za pomocą rysunków, fotografii, kolażu przedstawią graficznie dany fragment z literatury Olgi Tokarczuk. Proszę tylko wskazać, która grupa, którymi cytatami się zajmuje. Tym samym sposobem przejdziemy do interpretacji zakodowanych fragmentów – ich sensu i dyskusji nad nimi.

Krok 7: Podsumowanie

Na koniec podsumowujemy działania i dyskusję na temat Olgi Tokarczuk i jej twórczości. Chętni uczniowie dzielą się swoimi refleksjami i spostrzeżeniami.

Przykładowe cytaty z dzieł Olgi Tokarczuk

- „Jak wygląda świat, kiedy życie staje się tęsknotą? Wygląda papierowo, kruszy się w palcach, rozpada. Każdy ruch przygląda się sobie, każda myśl przygląda się sobie, każde uczucie zaczyna się i nie kończy, i w końcu sam przedmiot tęsknoty robi się papierowy i nierzeczywisty. Tylko tęsknienie jest prawdziwe, uzależnia. Być tam, gdzie się nie jest, mieć to, czego się nie posiada, dotykać kogoś, kto nie istnieje. Ten stan ma naturę falującą i sprzeczną w sobie. Jest kwintesencją życia i jest przeciwko życiu. Przenika przez skórę do mięśni i kości, które zaczynają odtąd istnieć boleśnie. Nie boleć. Istnieć boleśnie - to znaczy, że podstawą ich istnienia był ból. Toteż nie ma od takiej tęsknoty ucieczki. Trzeba by było uciec poza własne ciało, a nawet poza siebie. Upijać się? Spać całe tygodnie? Zapamiętywać się w aktywności aż do amoku? Modlić się nieustannie?”
Dom dzienny, dom nocny
- „Człowiek jest istotą głupią, która musi się uczyć. Dokleja więc do siebie wiedzę, zbiera ją jak pszczoła i ma jej coraz więcej, użytkuje ją i przetwarza. Ale to w środku, co jest ‘głupie’ i potrzebuje nauki, nie zmienia się.”
Prawiek i inne czasy
- „Ranki zimowe zrobione są ze stali, mają metaliczny smak i ostre krawędzie. (...) O siódmej rano, w styczniu, widać, że świat nie został stworzony dla Człowieka, a na pewno nie ku jego wygodzie i przyjemności.”
Prowadź swój pług przez kości umarłych
- „Bóg stworzył człowieka z oczami z przodu, a nie z tyłu głowy, co znaczy, że człowiek ma się zajmować tym co będzie, a nie tym co było.”
Księgi Jakubowe
- „Żeby współczuć, trzeba być samemu słabym i znać cierpienie; trzeba upaść, przewrócić się, trzeba umieć płakać.”
Anna In w grobowcach świata
- „Mówić do kogoś, kto nie rozumie, to próbować otworzyć zamek żdźbłem trawy, to kroić chleb gałązką bazylii, wkręcać żarówkę w ptasie gniazdo, wkładać dyskietkę między dwa kamienie. Daremnie.”
Anna In w grobowcach świata
- „Co to za świat? Czyjeś ciało przerobione na buty, na pulpety, na parówki, na dywan przed łóżkiem, wywar z czyichś kości do picia... Buty, kanapy, torba na ramię z czyjegoś brzucha, grzanie się cudzym futrem, zjadanie czyjegoś ciała, krojenie go na kawałki i smażenie w oleju... Czy to możliwe, że naprawdę dzieje się ta makabra, to wielkie zabijanie, okrutne, beznamienne, mechaniczne, bez żadnych wyrzutów sumienia, bez najmniejszej refleksji.”
Prowadź swój pług przez kości umarłych
- „Jest w byciu obcym coś pociągającego, w czym się można rozsmakować, co wydaje się jak słodycz. Dobrze jest nie rozumieć języka, nie rozumieć zwyczajów, sunąć jak duch pomiędzy innymi, którzy są dalecy i nierozpoznawalni. Wtedy budzi się szczególna mądrość - umiejętność domysłu, chwytania spraw nieoczywistych. Budzą się też wówczas bystrość i przenikliwość. Człowiek, który jest obcy, zyskuje nowy punkt widzenia, staje się, chcąc nie chcąc, swoistym mędrce. Kto nam wszystkim wmówił, że być swoim jest tak dobrze i tak

wspaniale? Tylko obcy naprawdę rozumie, czym jest świat.”
Księgi Jakubowe

O autorce

Anna Konarzewska – niestrudzona, stale doksztalająca się edukatorka, tutorka i polonistka. Kreatywna, pełna pasji i energii dyplomowana nauczycielka oraz wychowawczyni. Należy do społeczności Superbelfrów RP oraz jest Ambasadorką Wiosny Edukacji.

Blogerka „Być nauczycielem...” – strony, za pomocą której inspiruje pedagogów na całym świecie- od Ameryki, przez Europę po Azję. Jej blog został wyróżniony przez TWINKL jako jeden z TOP BLOGÓW w Europie.

Autorka książki „Być (nie)zwykłym wychowawcą”, w której dzieli się wiedzą z budowania autorytetu współczesnego nauczyciela oraz pomysłami na (nie)zwykłe lekcje wychowawcze. Publikacja została opatrzona patronatem Polskiego Stowarzyszenia im. Janusza Korczaka.

Liderka Gdańskiego Projektu Edukacyjnego „Kreatywna Pedagogika”, w ramach którego prowadzi warsztaty dla nauczycieli, dzieląc się swoją wiedzą, motywacją i doświadczeniem.

Wykładowca w Szkole Wyższej „Ateneum” w Gdańsku na kierunku Innowacyjne i kreatywne metody pracy z uczniem.

Od 2020 roku należy do społeczności MIE Expert (Microsoft Innovative Educator Expert), która zrzesza najbardziej innowacyjnych nauczycieli z całego świata.

Uczy przez zachwyt, prowokację, refleksję i działanie, łącząc w ten sposób dydaktykę języka polskiego z wychowaniem i przygotowaniem uczniów do życia. Poza nauczaniem, dzieli z uczniami swoje pasje teatralne. Jej szkolny zespół teatralny „Makabra” zdobył kilka nagród na scenie wojewódzkiej w przeglądach teatralnych. Na co dzień współpracuje z Operą Bałtycką i Nadbałtyckim Centrum Kultury, aby wspierać wszechstronny rozwój swoich uczniów.